

А. Я. Гуревич отмечает, что универсальные понятия в каждой культуре связаны между собой, образуя своего рода «модель мира» – ту «сетку координат», с помощью которой люди воспринимают действительность и строят образ мира, существующий в их сознании.

В рамках одной цивилизации эти категории представляют собой не случайную совокупность, но образуют целостную иерархическую систему ценностных характеристик. Можно утверждать, что к знаковым формам культуры относится и мифология, а мифы занимают свое знаковое место в ценностной системе универсалий, образующих модель мира определенной культуры и цивилизации.

Кормич А.І.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри теорії держави і права,
кандидат історичних наук, доцент*

ВПЛИВ ПРАВОВИХ КОНЦЕПЦІЙ НА ПРОЦЕС СОЦІАЛЬНОГО РЕФОРМУВАННЯ В УКРАЇНІ

В центрі життя українського суспільства сьогодні постають питання здійснення перетворень у різних сферах та галузях діяльності влади та громадян. Сучасний етап українського державотворення обумовив потребу розробки та впровадження цілого ряду нових правових концепцій, змін у категоріальному апараті, комплексних методологічних підходів, уточнення переліку спеціальностей у правовій науці тощо. Все це стало відповіддю на виклики часу, породжені цивілізаційними трансформаціями. Адже без зміни самої системи поглядів на цілі, способи та форми вирішення нагальних завдань державного та суспільного життя неможлива і ефективна реалізація практичних заходів щодо проведення необхідних реформ.

В основі таких кардинальних змін лежить, передусім, прагнення реалізації мети, сформульованої в ст. 1 Основного Закону – Конституції України – розбудова України не лише як суверенної і незалежної держави, а і як демократичної, соціальної, правової.

Вирішення конкретних завдань наближення до такої цілі потребувало правових обґрунтувань всіх трансформаційних процесів в державі і суспільстві, динамізму правотворчості та правозастосування.

Адже нові концепції та теорії мають не тільки моделювати судову, адміністративну, політичну, пенсійну, податкову чи інші реформи, що спрямовані на якісні цивілізаційні зміни в напрямку правової держави, а і повинні передбачати та прогнозувати їх наслідки.

І, передусім, найважливішим критерієм оцінки виступає стан забезпеченості прав та свобод людини. Тільки на засадах створення умов пріоритетності таких прав та гарантування верховенства права можуть вибудовуватись моделі будь-яких систем управ-

ління суспільним та державним розвитком, орієнтованим на сталий розвиток та високі показники рівня і якості життя.

Значною мірою задіяними в даному аспекті є теорії сучасного конституціоналізму та теорії управління. В центрі уваги опинились проблеми створення механізмів та технологій, спроможних забезпечити незворотність прогресивного розвитку, ефективність реформ, легітимність дій влади, активність громадянського суспільства тощо.

Важливим в даному плані є пошук оптимальної форми правління та моделі співпраці держави з інститутами громадянського суспільства для об'єднання зусиль задля спільної мети – правова демократична соціальна держава.

У всіх цих напрямках теорії і практика йшли майже поруч, обумовлюючи уточнення та корективи одна одній. Пропоновані реформаторські концепції впроваджувались у зміни до Конституції, відповідні Закони, Укази Президента чи Постанови Кабінету Міністрів України, стаючи, в свою чергу, безпосереднім керівництвом до дії для державних та й недержавних інституцій при проведенні реформ.

В даному аспекті теоретики права, конституціоналісти, адміністративісти, фахівці з інших галузей права здійснили та продовжують численні наукові розвідки щодо пошуку оптимальних моделей та шляхів подолання негативних явищ державного та суспільного життя та створення умов ефективного функціонування інституційної, нормативної та ціннісної систем, на яких базується діяльність держави та суспільства.

Велика увага, зокрема, приділяється питанням вдосконалення системи державного управління, проблемам боротьби з корупцією в державній службі, що спотворює сам зміст і призначення цієї системи. Адже внутрішня корозія управлінської системи дестабілізує всю політичну і правову системи, призводить до порушень прав людей, не сприяє порозумінню влади і народу, знижує рівень підтримки реформ тощо.

В свою чергу, це потребує вдосконалення судової системи, здатної заводити прояву негативних явищ у діяльності влади, зробити її більш відкритою, прозорою та підконтрольною громадськості. І тут зусилля фахівців з кримінального, цивільного права мають координуватись з розробками спеціалістів інших галузей права для досягнення головної цілі – створення ефективної системи захисту прав людини як пріоритетного завдання розбудови правової держави.

Разом з тим, важливим виступає не тільки аспект розробки та реалізації, а і сприйняття будь-яких змін, і натомість вибір людиною форми власної поведінки в конкретних умовах, можливість її перетворення на активного суб'єкта всіх реформаторських процесів. Такі нові суспільно важливі завдання обумовили розвиток нової правової галузі – інформаційного права.

Зростаючий обсяг інформації, оперативність її передачі, необмеженість кордонами та інші сучасні параметри перетворили інформаційний ресурс на один з ефективніших факторів впливу, контролю, управління, маніпуляцій, активізації тощо. Цей чинник може бути задіяним в стабілізації чи, навпаки, в дестабілізації влади, у виборчих процесах і технологіях, в консолідації навколо реформ або у деструктивних процесах руйнації держави і суспільства. Тому правова регламентація інформаційної сфери на засадах і принципах пріоритету права є нагальною сучасною проблемою подальшого прогресивного розвитку.

Внутрішній розвиток при цьому відбувається під впливом зовнішніх факторів, спричинених глобалізаційними процесами у Світі. Тому постають питання аналізу причин та наслідків глобалізації і інтеграції, адаптації національного законодавства до норм та принципів міжнародного права, створення концепцій європейської інтеграції та інші завдання, які мають розв'язуватись, наприклад, фахівцями з міжнародного права.

Все це в цілому свідчить про необхідність в повному обсязі використовувати можливості вдосконалення правових засад управління різними сферами життєдіяльності суспільства, в чому мають бути задіяними всі без виключення галузі правової науки. Саме правове підґрунтя виступає фундаментальною базою будь-яких трансформаційних змін. Нові правові концепції уточнюють сучасне розуміння категорій «правова держава», «громадянське суспільство», інших, що характеризують нинішній етап українського державотворення і відповідного йому правотворення.

Пріскалова В. М.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач кафедри теорії держави та права*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРАВОВОЇ, ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Всі процеси, що відбуваються на сучасному етапі розвитку суспільства, відчувають на собі відбиток впливу глобалізації, що обумовлює взаємозв'язок і взаємозалежність практично всіх сфер соціального життя шляхом їх універсалізації та стандартизації. Глобалізація – це досить складний, багатосторонній процес, який зачіпає всі сфери людського буття, а в деякі з них вносить докорінні зміни. Даний процес створює реальні передумови й умови для спільної діяльності людей, що діють за рамками національних держав, соціокультурних просторів, релігійних вірувань. У цьому й проявляється сутність глобалізації, яка є найпоширенішим поняттям в сучасному лексиконі не лише політиків, економістів, екологів, але і правознавців та інших (Бірюков Р. М.).

В даний час з поняттям «глобалізація» асоціюється дуже велика кількість явищ і процесів, загальним для яких є їх глобальний характер. Правова глобалізація є частиною загального процесу глобалізації в різних сферах суспільних відносин.

Представники економічної і політичної наук претендують на пріоритет у вивченні явищ глобалізації, заявляючи, що розглянутий процес обумовлений, головним чином, економічними та політичними чинниками.

Тема глобалізації стала чи не найактуальнішою, особливо серед економістів світу. Сьогодні глобальний світ охоплює понад 210 країн світу із населенням понад 6 мільярдів осіб. Глобальні процеси, які проходять між державами і регіонами світу як результат свободи і швидкості реалізації міжнародних транскордонних акцій через комп'ютеризацію, Інтернет, мобільний зв'язок, приносять державам чимало користі і водночас загроз. Цей об'єктивний процес утворює серйозні проблеми, ризики і для України. Адже всі небезпеки, які колись носили локальний характер, наприклад, локальні ризики, в умовах гло-